ضربه به اقتصاد کشور با رقابت بخش عمومی و بخش خصوصی

یک اقتصاددان گفت: اگر به هر دلیل به شرکت‌های بخش عمومی و بانک‌ها اجازه دادیم تا با بخش خصوصی رقابت کنند در عمل یک رقابت غیر سالم ایجاد کرده ایم که به بدنه ضعیف بخش خصوصی بیش از پیش فشار وارد می‌کند.

به گزارش زمان به نقل ازصدا و سیما، محمدرضا یزدی زاده، اقتصاددان در خصوص لزوم رقابت نکردن بخش عمومی با بخش خصوصی گفت: فرض کنید یک فعال تجاری یا اقتصادی بخش خصوصی وجود دارد که در حال فعالیت است، حالا یک بانک هم می‌آید کنار آن یک بنگاه تاسیس می‌کند که همان فعالیت را انجام می‌دهد. در این شرایط این شرکت وابسته به بانک در لحظه صفر بسیار با شرکت بخش خصوصی واقعی متفاوت است. وی افزود: اولین فرق در شرایط تامین مالی و دریافت تسهیلات است که شرکت وابسته به بانک خیلی راحت‌تر به تسهیلات دسترسی پیدا می‌کند. البته بانک‌ها اگرچه محدودیت‌هایی برای وام دادن به شرکت‌های زیر مجموعه‌های خود دارند، اما ضربه‌ی عمل می‌کنند و به زیر مجموعه‌های همدیگر وام می‌دهند. این کارشناس اقتصادی اضافه کرد: شرکت‌های وابسته به بانک‌ها حتی برای دریافت ضمانت نامه بانکی هم به مشکل بر نمی‌خورد و بانک به راحتی ضمانت نامه صادر می‌کند، اما بخش خصوصی برای دریافت همین ضمانت نامه به مشکل بر می‌خورد. یزدی زاده اضافه کرد: مزیت دیگر شرکت‌های بخش عمومی و بانک‌ها این است که که این شرکت‌ها با یکدیگر معامله می‌کنند و شرکت‌های دولتی هم ترجیح می‌دهند از این شرکت‌ها که به نوعی به دولت هم متصل هستند معامله کنند. وی خاطر نشان کرد: علاوه بر این شرکت‌های خصوصی در مقابل شوک‌های اقتصادی و قیمتی ممکن است نابود شوند، اما شرکت وابسته به بخش عمومی و بانک‌ها می‌تواند ادامه فعالیت بدهد و مدیریت آن‌ها هم در مقابل زیاد دهی پاسخگو نیستند. یزدی زاده گفت: وقتی صحبت از بنگاه داری بانک‌ها و بخش عمومی می‌کنیم باید به این نکته توجه کنیم که وظایف این بخش‌ها در اقتصاد، وظایف خاصی است. مثلا موقعیت یا جایابی که بخش خصوصی وارد نمی‌شود، معمولا دولت و بخش عمومی وارد می‌شود. وی افزود: سیاستی که تاکنون بوده این بوده که مثلا نامه و بخشنامه زده شود که مثلا بانک‌ها بنگاه داری نکنند. در حالی که در اقتصاد تصمیم با بخشنامه و دستور اجرایی نمی شود بلکه با سازوکاری باید باشد که تغییر رفتار ایجاد کند. این کارشناس اقتصادی اضافه کرد: دولت کافی است در شورای سران قوا مصوب کند که نرخ مالیات سود سهام شرکت‌های بخش عمومی و بانک‌ها مثلا ۵۰ درصد است یعنی بیشتر از بقیه شرکت ها. همین سازوکار موجب خروج بخش عمومی و بانک‌ها از فعالیت‌های اقتصادی می‌شود که رقیب بخش خصوصی است.

میزان خانه‌های خالی در کشور قابل توجه است

یک نماینده مجلس گفت: اگر خانه های خالی در کشور عرضه شوند مشکل اجاره نشین ها برطرف خواهد شد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، عبدالوحید فیاضی، نماینده مردم نور و محمودآباد درباره اهمیت شناسایی خانه‌های خالی از طریق سامانه املاک و اسکان و تأثیر آن بر کنترل اجاره‌بهای مسکن، گفت: تعداد خانه‌های خالی در کشور قابل توجه است و با شناسایی و عرضه این خانه‌ها به بازار اجاره، اجاره‌بهای مسکن کنترل می‌شود. وی در همین خصوص متذکر شد: قانون مالیات بر خانه‌های خالی بسیار قانون خوبی است و نمی‌دانم که در اجرا تا چه حد موفق بوده، اما اصل این کار بسیار خوب بوده است. وی بیان کرد: میزان خانه‌های خالی که در کشور وجود دارد، قابل توجه است و شناسایی آن اهمیت زیادی دارد. برای مثال، در مازندران بعضاً تعداد خانه‌های خالی با تعداد خانه‌هایی که ساکن دارد، برابری می‌کند و در طول سال می‌بینید که بسیاری از این خانه‌ها خالی مانده است. فیاضی تاکید کرد: البته یک اشکال مهم در اینجا مربوط به سرشماری نفوس و مسکن است، چرا که این سرشماری در گذشته هر ۵ سال یک بار بود، اما الان هر ۱۰ سال یک بار انجام می‌شود و از سوی دیگر الان صرفا سرشماری نفوس شده و دیگر سرشماری مسکن ندارد و این ایراد کار است. نماینده مردم نور و محمودآباد در مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: پیشنهاد بنده آن است که در سال ۱۴۰۵ که سرشماری بعدی است، حتماً دولت تدابیری اتخاذ کند که سرشماری فقط در حد سرشماری نفوس نباشد و سرشماری مسکن را هم شامل شود. وی ادامه داد: در این صورت بسیاری از مسائل حوزه مسکن قابل حل خواهد بود. همچنین ساخت مسکن هم اهمیت زیادی دارد، چرا که طرح ملی مسکن در بسیاری از جاها به خوبی عملیاتی نشده است و باید این کار تسریع شود. بانک‌ها هم باید همکاری لازم را در اعطای تسهیلات مسکن داشته باشند.

۴۳۵ هکتار زمین دولتی رفع تعرض شد

مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن از رفع تعرض به یکهزار و ۲۱۵ مورد اراضی دولتی به مساحت حدود ۴۳۵ هکتار در سه ماهه نخست امسال توسط یگان حفاظت سازمان خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازسازمان ملی زمین و مسکن، «ارسلان مالکی» افزود: یگان حفاظت این سازمان در سه ماه نخست امسال موفق به رفع فوری یکهزار و ۲۱۵مورد تعرض به اراضی دولتی به مساحت حدود ۴۳۵ هکتار شد. وی با بیان اینکه یگان حفاظت در سه ماه گذشته ۸۳ مورد حکم قطعی رفع تصرف را هم اجرا کرده است، گفت: مساحت اراضی آزاد شده توسط یگان حفاظت سازمان ملی زمین و مسکن در کشور بیش از ۲۰۸ هکتار زمین بوده است. وی با تقدیر از عملکرد نیروهای یگان حفاظت سازمان ملی زمین و مسکن که در ادارات کل راه و شهرسازی مستقر هستند، اظهار داشت: سیاست ما در صیانت از اراضی دولتی به عنوان بخشی از بیت‌المال همواره بر اقدامات پیشگیرانه بوده که این امر با تلاش‌های همکاران‌مان در یگان حفاظت سازمان ملی زمین و مسکن میسر شده است.

اجرای ۱۴ پروژه شیلاتی در سواحل مکران

معاون وزیر جهاد کشاورزی از اجرای ۱۴ پروژه شیلاتی در سواحل مکران خبر داد و گفت از این تعداد هفت پروژه به ساخت بنادر صیادی اختصاص دارد.

به گزارش زمان به نقل ازوزارت جهاد کشاورزی، سیدحسین حسینی، معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان شیلات ایران با اشاره به ایجاد دیرخانه توسعه سواحل مکران جهت مدیریت واحد و برنامه جامع از سوی وزارت جهاد کشاورزی، اظهار داشت: این پروژه‌ها در زمینی به مساحت ۶۵هزار هکتار اجرایی می‌شوند. رئیس سازمان شیلات ایران تصریح‌کرد: توسعه تولید آبزیان با مردمی‌سازی و توسعه از سواحل مکران آغاز شده که امیدواریم با استفاده از علم شرکت‌های دانش‌بنیان بتوانیم به تولید حداکثری برسیم. سیدحسین حسینی، معاون وزیر جهاد کشاورزی یادآور شد: سهم شیلات یک درصد از تولید ۱۲۵ میلیون تنی محصولات کشاورزی است، اما از لحاظ ارزشی ۱۰ درصد کل صادرات را شامل می‌شود. سیدحسین حسینی، معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان شیلات ایران گفت: در راستای تامین امنیت غذایی، نقش‌آفرینی شیلات برای تولید ۲.۶ میلیون تن، طی ۱۰ سال آینده دیده شده است.

پیشنهاد معافیت مالیاتی ۷۰درصد اصناف با بار مالی ۱۵هزار میلیاردی

درحالی که طی سال ۱۴۰۲، نیمی از صاحبان مشاغل که مشمول تبصره ۱۰۰ شدند، مالیاتشان صفر بوده، برخی کارشناسان پیشنهاد معافیت مالیاتی ۷۰ درصد اصناف را به وزارت اقتصاد مطرح کرده اند.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، بر اساس احکام قانون بودجه سنواتی حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان درآمداز محل مالیاتی اصناف و مشاغل به حساب خزانه داری کل کشور واریز میشود. دریافت مالیات از اصناف یکی از پر چالش ترین حوزه مالیات ستانی محسوب میشود، چراکه نزدیک به ۴ تا ۵ میلیون واحد صنفی در سراسر کشور در پایان بهار بایستی یا از طریق اظهارنامه یا فرم تبصره ۱۰۰ تکلیف مالیات عملکرد سال گذشته خود را روشن کنند. به تازگی تسهیلاتی برای مالیات صاحبان مشاغل در نظر گرفته شده است. به عنوان سقف استفاده از مزایای فرم تبصره ۱۰ به جای ارائه اظهارنامه به فروش ۱۸ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ رسیده است. به عبارت دیگر، در حال حاضر دایره تبصره ماده ۱۰۰ ق.م.م بسیار گسترش پیدا کرده است و اگر صاحبان مشاغل کمتر از ۱۸ میلیارد تومان در سال درآمد داشته باشند، مشمول آن خواهند شد. مشمولان این تبصره دیگر نیازی به ارائه اظهارنامه ندارند و مالیات آنها توسط سازمان امور مالیاتی تعیین می‌شود. بررسیها نشان میدهد، سال ۱۴۰۲، نیمی از صاحبان مشاغل که مشمول تبصره ۱۰۰ شدند، مالیاتشان صفر بوده است. به طور مثال در استان خراسان شمالی، مالیات ۹۷ درصد صاحبان مشاغل زیر ۲۰ میلیون تومان بوده که سهم ۶۶ درصد اصناف این استان صفر بوده است. فاضل مریدی درخصوص گسترش دامنه معافیت مالیاتی صاحبان مشاغل گفت: می‌توان همین نسبت مالیات صفر را تا ۹۰ درصد صاحبان مشاغل افزایش داد تا دیگر دغدغه‌ای برای مشاغل خرد وجود نداشته باشد. به گفته مشاور ارشد وزیر اقتصاد، درحوزه مالیات ستانی همواره تقابل بین اصناف و حاکمیت در پرداخت مالیات وجود داشته و می‌توان با تدابیری ۷۰ درصد اصناف را از مالیات معاف کرد که فقط ۱۵ هست بار مالی دارد که از محل پایه های دیگر و مبارزه با فرار مالیاتی قابل جبران است. مشاور وزیر اقتصاد افزود، می‌توان برای توسعه اشتغال و رشد کشور با در نظر گرفتن معافیت مالیاتی زمینه اشتغال طبقهای وسیعی از مردم را فراهم کرد.

مریدی گفت: از سوی دیگر درآمد حاصل از وصول مالیات ۳۰ درصد اصناف را هم باید برای تکمیل پروژه های نیمه تمام همان استانی که مالیات مذکور وصول شده، تخصیص داد.

جزییات ساخت ۱۶ کارخانه تولید مواد دارویی در خارج از کشور

رئیس هیأت مدیره سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، از انجام مذاکرات با کشورهای خارجی برای احداث کارخانجات تولید مواد موثره دارویی توسط کمپانی‌های ایرانی خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، فرامرز اخترانی گفت: بعد از پیروزی انقلاب توانستیم با رمان‌های خودکفایی، گام‌های بزرگی در صنعت داروسازی کشور برداریم، وی از طرح ژنریک به عنوان یک دستاورد در حوزه دارویی کشور نام برد و افزود: این طرح باعث شد علاوه بر اینکه قیمت دارو کاملاً تحت کنترل قرار بگیرد، در ساخت اجزای دارویی هم به موفقیت‌های چشمگیری دست پیدا کنیم. اختراعی ادامه داد: در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد مواد اولیه دارویی مورد نیاز کارخانه‌های دارویی کشور در داخل تولید می‌شود. رئیس هیأت مدیره سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته‌بندی دارویی، با اشاره به توانمندی صنعت داروسازی کشور در صادرات مواد دارویی، گفت: صادرات هم داریم، اما شیطنت‌های ناشی از تحریم‌ها باعث شده در این مسیر با موانعی مواجه شویم که صادرات را دشوار می‌کند. وی افزود: برای صادرات نیازمند بازار شدن LC هستیم که چندان ساده نیست. اما کمپانی‌های بخش خصوصی توانسته اند راهکارهایی پیدا کنند؛ به طوری که توانسته اند برای ساخت ۱۶ کارخانه تولید مواد موثره دارویی در کشورهای دیگر، مذاکرات خوبی داشته باشیم و به مرحله عقد قرارداد برسیم. اختراعی گفت: ساخت کارخانه‌های تولید مواد موثره دارویی توسط کمپانی‌های ایرانی در سایر کشورها، نشان از توان بسیار بالای صنعت داروسازی کشور دارد که یک مرحله بالاتر از محصول دارویی است.

نفت و انرژی

نقشه راه آب در افق ۱۴۲۰ نیاز آبی ۵۰ میلیون شغل را تأمین می‌کند

سخنگوی صنعت آب کشور گفت: بر اساس نقشه راه آب در افق ۱۴۲۰ در مجموع نیاز آبی بیش از ۵۰ میلیون شغل در بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی تأمین می‌شود.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نیرو، عیسی بزرگزاده، نقشه راه آب را نقشه رفع ناترازی‌های آب دانست و افزود: نقشه راه آب، نقشه‌ای است که تضمین می‌کند محدودیت آب در آینده تبدیل به گلوگاه توسعه نشود. وی ادامه داد: این نقشه معین می‌کند در هر یک از زیربخش‌های تأمین و مصرف در چه وضعیتی قرار داریم، در این راه به کجا خواهیم رسید و گام‌های میانی مسیر چه هستند.

سخنگوی صنعت آب خاطرنشان کرد: در افق نقشه راه آب نسبت به وضعیت موجود، حجم اقتصاد می‌تواند در بخش خدمات ۲.۶ برابر، در بخش صنعت ۲.۲ برابر و در بخش کشاورزی ۱.۷ برابر شود. بزرگزاده گفت: همچنین، نیاز آب بخش صنعت به میزان ۴۵ درصد از طریق منابع آب متعارف و ۵۵ درصد از طریق منابع آبی نامتعارف شامل آب دریا و پساب تأمین خواهد شد و بهره‌برداری از آب دریا به بیش از ۵ برابر ارتقا پیدا می‌کند. وی افزود: کاهش نسبت مصارف به منابع آب تجدیدپذیر از میزان ۹۰ درصد به ۶۵ درصد و همچنین افزایش سهم محیط‌زیست از ۱۰.۷ میلیارد مترمکعب در سال به حدود ۳ برابر، از جمله نتایج و رویکردهای قابل توجه نقشه راه آب است. سخنگوی صنعت آب کشور ادامه داد: مطابق با نتایج نقشه راه آب کشور در افق ۱۴۲۰ در مقایسه با شرایط فعلی، حجم آب شرب و بهداشت از ۹ میلیارد مترمکعب به ۱۳۵ میلیارد مترمکعب، حجم آب صنعت از ۳.۷ میلیارد مترمکعب به ۷.۸ میلیارد مترمکعب و حجم آب کشاورزی مطابق با سند دانش‌بنیان امنیت غذایی از ۸۲ میلیارد مترمکعب به ۵۱.۵ میلیارد مترمکعب خواهد رسید. بزرگزاده خاطرنشان کرد: نقشه راه آب تلاش دارد توسعه پایدار و حفظ حقوق بین‌نسلی را برای آحاد جامعه و زیست‌مندان کشور نهادینه کند. همچنین در نقشه راه آب، برنامه بار توزیع منابع محدود آبی میان مصرف‌کنندگان مختلف با تعیین سهم هر مصرف‌کننده از سبد تولید، آب اعم از متعارف و نامتعارف است. وی گفت: مراد از ترسیم نقشه راه، اطمینان از تأمین آب اجتماعی - آن بخش از آب که در نقش کالایی اجتماعی است و به کار تأمین نیازهای پایه چون شرب، بهداشت و محیط‌زیست می‌آید و هدایت آب اقتصادی (منظور آبی است که در اقتصاد جامعه نقش آفرینی می‌کند) به‌سوی حوزه‌های پیشران توسعه است. سخنگوی صنعت آب کشور با بیان اینکه موضوع آب همواره در صدر مخاطرات جهانی قرار دارد، گفت: بروز و تداوم خشکسالی‌ها، کاهش میزان بارش‌ها و به‌تبع آن میزان رواناب‌ها، افت قابل‌ملاحظه منابع آب زیرزمینی، فرونشست و همچنین خشک‌شدن بسیاری از تالاب‌ها، مصادیق بارزی از بروز بحران‌های شدید آبی در سرتاسر دنیا است. وی افزود: دراین‌بین ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و شرایط سخت‌تری را نسبت به برخی کشورهای دنیا تحمل کرده است. آنچه در نیم‌قرن گذشته در کشور ما بر آب گذشته، ناپایداری‌های زیست‌بومی را به حدی گسترش داده که رفع کژی‌ها و درمان آنها را راهکاری ساده و کم‌هزینه متصور نیست. سخنگوی صنعت آب کشور خاطرنشان کرد: میزان بارگذاری‌های مصارف بر منابع آبی نزدیک به دوبرابر مقادیر بایسته است و بهره‌برداری از منابع زیست‌محیطی چه در بخش آب سطحی و چه در بخش آب زیرزمینی از مرز تاب‌آوری عبور کرده است. وی ادامه داد: براین‌اساس نیازمند چرخش‌های تحول‌آفرین ونیز پیشبرد اقدام‌های عظیم و چندبعدی هستیم تا بتوان این ناترازی‌ها را رفع یا کم‌اثر کرد. سخنگوی صنعت آب افزود: دراین‌ارتباط ابتکار ترسیم «نقشه راه آب کشور» به‌گونه‌ای رقم خورده تا کفه مصارف آبی را با کفه مصارف آبی متعادل کند. بزرگزاده خاطرنشان کرد: نقشه راه آب کشور با نگاهی بر عملکرد کشورهای مختلف و اتکای به اسناد بالادستی از جمله سیاست‌های کلی منابع آب و سند ملی آمایش سرزمین، با بومی‌سازی تجربیات انجام شده در چهل و پنجمین جلسه شورای‌عالی آب در حضور رئیس‌جمهور شهید و سایر اعضای شورا رونمایی و تصویب شد و در مسیر پیدایش و تکامل خود از تصویب نهادهای عالی گذشت.

قیمت نفت برنت به ۸۶ دلار و ۴۱ سنت رسید

قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال روز گذشته با ۲ سنت معادل ۰.۰۲ درصد افزایش به ۸۶ دلار و ۴۱ سنت رسید.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، بر اساس این گزارش، قیمت نفت در شرایطی در روز جمعه کاهش یافت که سرمایه‌گذاران در حال بررسی ضعف تقاضا برای سوخت در آمریکا هستند و احتمال کاهش نرخ بهره بانک مرکزی این کشور در سال جاری میلادی افزایش یافته است. قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال دیروز با ۲ سنت معادل ۰.۰۲ درصد افزایش به ۸۶ دلار و ۴۱ سنت رسید. نفت وست تگزاس اینترمدیت آمریکا هم با ۲۰ سنت معادل ۰.۲۴ کاهش ۸۱ دلار و ۵۴ سنت معامله شد. نفت برنت ۰.۰۲ درصد طی یک هفته گذشته افزایش قیمت و نفت آمریکا ۰.۲ کاهش قیمت داشته‌اند. قیمت هر دوی این شاخص‌های نفتی حدود ۶ درصد یک ماه گذشته افزایش یافته است. طبق گزارش ماهانه اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در حالی که تولید نفت و تقاضا برای آن در این کشور در ماه آوریل به بالاترین رقم طی چهار ماه گذشته رسیده، اما تقاضا برای بنزین تا ۸.۸۳ میلیون بشکه در روز کاهش یافته است، یعنی پایین‌ترین رقم از ماه فوریه.

نگاه روز

اصول اقتصاد مردمی چیست؟

اقتصاد مردمی که سال‌ها در ادبیات سیاسی جمهوری اسلامی ایران مطرح شده است، جنبه‌های مختلف مدیریتی دارد که نیازمند بهره‌گیری از تجربه کشورهای موفق در این زمینه است، بنحوی که تولیدگرایی ملی زایی و سرمایه‌داری اجتماعی آلمان از بارزترین شاخصه‌های اقتصاد مردمی با حمایت دولت در این کشورهاست که می‌تواند برای سیاست‌گذاری ما الگویی برای توسعه نفش مستقیم مردم در اقتصاد باشد. اقتصاد مردمی حضور حداکثری مردم در تمام لایه‌های اقتصادی از جمله سرمایه‌گذاری، مالکیت و مدیریت است؛ اقتصاد مردمی امکان نقش‌آفرینی وسیع، عمومی، عادلانه، شفاف و تبعیض‌ناپذیر آحاد مردم یک جامعه را متناسب با توانمندی هر یک از آن‌ها در هر زمان و مکان را در راستای خلق ارزش اقتصادی و پیشرفت جامعه فراهم می‌آورد.

تعریف اقتصاد مردمی

با نگاه اسلامی، اقتصاد مردمی نظامی شبکه‌ای با ارتباطات نامتقارن است که مبتنی‌بر اصول توحیدی اسلام و با استفاده از مالکیت مختلط، عقود اسلامی و فناوری نوین فرصت مشارکت وسیع و استثناناپذیر مردم را در امور اقتصادی فارغ از زمان و مکان فراهم می‌کند. وظیفه حکومت برای تحقق اقتصاد مردمی، ایجاد شرایط فعال‌سازی کلیه امکانات، منابع مالی، سرمایه‌های انسانی و علمی کشور برای فعالیت‌های اقتصادی فراگیر است که در شرایط بحران‌های اقتصادی کنونی این سرمایه‌های عظیم مردمی را به جنبش درآورد؛ اما پیاده‌سازی این دست از اهداف و راهبردها، بدون بی‌ریزی نظام منسجم و هدفمند اقتصاد مردمی و طراحی سازوکارهای مناسب آن، میسر نخواهد بود. مقام معظم رهبری عید نوروز ۱۳۹۳ در رابطه با اقتصاد مردمی مبتنی‌بر «اقتصاد مقاومتی» فرمودند: اقتصادی که به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح می‌شود، مردم‌بنیاد است؛ یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، نمی‌شود بگوییم دولت است؛ یا بازدهی مردم، سرمایه‌ی مردم و حضور مردم تحقق پیدا می‌کند اما دولتی نیست، به این معنا نیست که دولت در قبال آن مسئولیتی ندارد؛ چرا؛ دولت مسئولیت برنامه‌ریزی، زمینه‌سازی، ظرفیت‌سازی هدایت و کمک دارد. کار اقتصادی و فعالیت اقتصادی دست مردم است، مال مردم است؛ اما دولت(به‌عنوان یک مسئول عمومی) نظارت می‌کند، هدایت می‌کند، کمک می‌کند آن‌جایی که کسانی بخواهند سوءاستفاده کنند و دست به فساد اقتصادی بزنند جلوی آن‌ها را می‌گیرد؛ آنجایی که کسانی احتیاج به کمک دارند به آنها کمک می‌کند.

نقش نظارتی دولت در مردمی‌سازی نه خصوصی‌سازی فسادزا

بر اساس نظر کارشناسان، اگر بخواهیم اقتصاد را مردمی کنیم، باید دولت جای خود را به مردم و بنگاه‌های خصوصی دهد، مشروط بر این که جایی که دولت نظارت خود را دوچندان کند در غیر این‌صورت منجر به سوءاستفاده بنگاه از مباحث اقتصادی می‌شود، مثلا یک شرکت یا بنگاه دولتی طی واگذاری به یک بنگاه خصوصی، به دلیل زیاده‌خواهی یا رانت مالی دچار فساد و موجب تعدیل نیرو و بیکاری نیروها شده است. حداکثرسازی نفش نهادهای غیردولتی، با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی آغاز شد اما بدون نظارت بر واگذاری شرکت‌های دولتی به نهادهای خصوصی، موجب فساد کلانی شده است، با این‌حال تجربه‌ی چند دهه اقتصاد کشور نشان داده است حتی تزریق ۷۰۰ میلیارد دلار و ۲۰۰ هزار میلیارد تومان طی ۸ سال به سیستم بوروکراسی دولتی جز رکود، تورم و بیکاری حاصلی به همراه نخواهد داشت، سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که پس از سال‌ها تصویب شد، امیدی برای رهایی از اقتصاد غیررقابتی دولت بود. اما متاسفانه طی سال‌های اخیر توسعه شرکت‌های شبه‌دولتی با سرعت بسیار بیشتری ادامه یافته است، تغییرات مدیریتی سریع، بهره‌وری پایین، سوءمدیریت و سوءاستفاده‌های احتمالی و تصمیمات غیراقتصادی بی‌توجهی به سرمایه‌های ملی، از نتایج چنین سیستمی است. با واگذاری واحدهای اصل ۴۴ به مردم علاوه‌بر بالا رفتن بهره‌وری، می‌توان حجم نقدینگی جامعه را کاهش داد، اما روند واگذاری باید به گونه‌ای باشد که افراد شایسته و دارای صلاحیت مدیریت شرکت‌های دولتی را دریافت کنند، تا موجب رانت و ایجاد شرکت‌های خصولتی نشود. یکی از راه‌های نظارت جامع بر روند این واگذاری‌ها و مسیر بهتر، ایجاد پیمان مدیریتی مردمی است. یعنی به‌جای این‌که مالکیت با بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری با مردم باشد، خود مردم از طریق اوراق سهام شرکت‌ها در بورس یا صندوق‌های مالکیت مالی، موجب مالکیت و نظارت مردمی به‌عنوان بالاترین حد نظارت شوند، البته نظارت مردمی هم باید با ابزارهای قدرت دولت تحکیم و تثبیت شود.

تولید مردمی نیاز به رقابت سالم

علت سوداگری واحدهای تولیدی انحصارگرا و عدم برقرار رابطه بین صنایع بالادستی و پایین‌دستی با توجه به موجود بودن مواد اولیه و نیاز واحدهای پایین‌دستی به این مواد، عدم نفش‌آفرینی مستقیم مردم است. نهاد بورس کالا برای دسترسی عادلانه به مواد اولیه برقرار شد و قرار بود که واحدهای پایین‌دستی مواد اولیه موردنیاز را از آن‌ها تهیه کنند، اما به دلایل مختلفی این اتفاق نمی‌افتد. اولا مصرف‌کننده‌ها خیلی کوچک هستند و مواد اولیه موردنیاز آن‌ها کم است و عرضه بالاست که این باعث می‌شود رقابت شکل نگیرد. دوما مواد اولیه توسط یک نفر خریداری و در بازار آزاد به قیمت بالاتر فروخته می‌شود که قیمت مواد اولیه و در نتیجه قیمت تمام‌شده‌ی محصول افزایش می‌یابد.

تعاونی‌ها از گزینه‌های اصلی اقتصاد مردمی

صنایع پایین‌دستی از سال ۱۳۸۹ اقدام به تاسیس تعاونی‌هایی کردند که در هر کدام از این تعاونی‌ها تعداد زیادی تولیدکننده عضو بودند، یعنی این تولیدکننده‌ها تشکل جمعی به عنوان تعاونی داشتند که بخش مهمی از نیازهای‌شان را تامین می‌کرد اما کارآمد نبودند، زیرا که در تامین نیازهای خود پشتوانه قوی نداشتند اما با حمایت دولت و وحدت میان تعاونی‌ها، برخی از آن‌ها توانستند الگوی اقتصاد مردمی مبتنی‌بر تعاونی‌ها را به صورت موفق شکل دهند. به عنوان مثال پتروشیمی‌ها به عنوان صنایع بالادست، انجمن داشتند اما به دلیل این‌که این تشکل‌های جمعی با یکدیگر ارتباط نگرفته بودند، قادر به حل مساله نبودند. برای حل این مشکل یک نهاد جمعی به نام اتحادیه سراسری تعاونی‌های پایین‌دستی پتروشیمی‌ها تأسیس شد و تعاونی‌ها به عضویت این اتحادیه درآمدند. بنابراین تعاونی‌های تامین نیاز، وظیفه‌ی تجمیع نیاز واحدهای پایین‌دستی و خرید مواد اولیه از بورس کالا را بر عهده گرفتند تا در قبال آن نیز حدود ۳ تا ۴ درصد کارمزد دریافت کنند که برای انجام امور این تعاونی لازم و منطقی بود. از دیگر مزایای تجمیع نیازهای واحدهای پایین‌دستی این است که صنایع پتروشیمی مواد اولیه با گرید موردنیاز واحدهای پایین‌دستی را تولید می‌کند. در واقع یک نوع رابطه‌ی عقلایی بین بالادست و پایین‌دست ایجاد شد برای این که دقیقا همان گریدی که مصرف‌کننده نیاز دارد تولید شود، البته تامین مالی نیز در این زنجیره راحت‌تر می‌شود. بانک توسعه تعاون طبق ماموریت اعلامی در خدمت تعاونی‌هاست، پس از طریق آن یک رابطه‌ی مالی مطمئن باید بین بالادست و پایین‌دست برای تامین مالی ایجاد شد، یعنی اتحادیه خریدهای این تعاونی‌ها را از پتروشیمی‌ها در بورس کالا تضمین می‌کند، اتحادیه در این جا یک تضمین مطمئن در قبال تسهیلات به بانک توسعه تعاون می‌دهد و رابطه مطمئنی شکل می‌گیرد که بانک تامین مالی انجام می‌دهد و کارمزد خود را دریافت می‌کند. دولت به این اتحادیه یها داده تا در صورت تخلف تعاونی‌ها، اجازه‌ی خرید آن‌ها از بورس کالا را مسدود کند، یا یک اختیاری که دولت به اتحادیه داده، رابطه تنظیم می‌شود که اتحادیه اگر این اختیار را نداشت نمی‌توانست به بانک ضمانت دهد، اما با این اختیار اگر تعاونی اقساط را پرداخت نکند اتحادیه جلوی خرید مواد اولیه از بورس کالا را می‌گیرد، این تنظیم‌گری موجب شد تا نظام اقتصاد مردمی با تعامل تعاونی‌ها شکل گیرد و از طریق بستر عرضه عمومی(بورس کالا) نیاز همه فعالان اقتصادی در رقابتی سالم تامین شود. امنیچ ایاسنا

Alborz.payam@gmail.com